

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompá Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi előjáróságoknak egész évre 8 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petítség térfogata 20 fillér.
Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetés és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A pénzügyminiszter megköszöni

vármegyénk főispánjának, hogy az V. hadikölcsön sikere érdekében fáradozott s ezen köszönő leiratban bennefoglaltatik az a meleg elismerés is, melyet a vármegye jegyzési eredménye felsőbb helyen kiváltott.

Itt adjuk a főispánhoz érkezett leiratot:

M. kir. Pénzügyminiszterium. — 11060 sz.

Méltóságos Főispán ur!

Méltóságodnak folyó évi január hó 17-én hozzám intézett 136. számú felterjesztéséből őszinte örömmel értesültem arról a szép eredményről, amelyet Gömör és Kishontvármegyében az V-ik hadikölcsönre történt jegyzések összege mutat fel.

Tudatában annak, hogy Méltóságod a kormányzatára bízott vármegyében elért e sikert fáradhatatlan közreműködésével nagy mértékben előmozdította, engedje meg Méltóságod, hogy hazafias fáradozásáért és szives értesítéseért hálás köszönetet mondjak.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1917. január 23.

Teleszky, s. k.

A miniszteri elismerés és köszönet a főispán működésének szól s kétségtelesen jól és illetékes helyre lett adressálva.

A hadikölcsönök agitációinak megszervezése a főispán erős és akaratteljes szervezőképességének nagyszerű teljesítménye volt s ehhez méltó pandant képen csak a vármegye lakosságának nemes áldozatkészségét s a kötelességteljesítés terén kifejtett páratlan nagyszerűségét állíthatjuk.

A hadikölcsönök Gömörnek egy eddig elrejtett kincsésbányáját nyitották meg, milliós erőforrások mélyébe világítottak s a jövő gazdasági élet perspektívájához nemcsak sok reményt, de sok eszmét és sok megvalósítható tervet is nyújtottak.

A hadikölcsönök egy új élet utjait tárták föl s eredménye a háború sok-sok aggodalmas gazdasági jelenségei között mint biztató fényugarak állanak előttünk.

A pénzügyminiszter megköszöni a főispánnak az ötödik hadikölcsön szép gömöri sikerét — Gömörmegye pedig a háborúnak köszönheti, hogy rejtett gazdasági erejének megnyilvánításai naptényre kerültek.

A 16-ik honvéd- és népfölkeelő gyalogezred a világháboruban.

A besztercebányai—jolsvai honvédezred dicsőséges harcrai.

Irta: Markó Miklós.

Csaknem három esztendeje dúl már a világháború, a melyben újra kiözlődtek a régi babérok a magyar honvédség glóriás homlokán. Régi fényben ragyog a régi történelmi idők dicsősége, a mikor honvédeink szuronyai félelmetesek voltak az ellenségre. Ellenség és jóbarát nem tudnak betelni a magyar honvéd dicséretével. Őt féli a szerb, oláh, belga, angol, orosz, olasz és a francia. Őt küldi a legveszélyesebb vállalkozásra minden hadvezér. A magyar katonának sok százados, már már teledésbe ment jóhíre ismét kitért a mostani háboruban.

A honvéd gyalogság ugyan csak most írja győzelmes szuronyával ezredeinek a történetét, mert a harminczkét honvéd gyalogezredet tudvalevően a hetvenes évek elején alakították csak át a hatvan honvéd zászlóaljából s harci dicsőséget szerezni eddig még nem volt alkalmuk végeznek tehát most annyit, hogy egyszerre megteljenek históriájuk üres lapjai.

S amit tudtak az 1848/49-iki honvédek, a nagyapák, ugyanazt teszik most a négy harcmezőn a mai derék vitéz honvédunokák.

Jelen megemlékezésünk honvédségünk híres, az ugynevezett kassai 39-ik „Előre” hadosztály egyik legvitézebb ezredéről, a besztercebányai 16-os honvédezredről szól, mely a diadalmas gorlicei áttöréstől kezdve egész Brest-Litovskig résztvett a májusi offenzívában. A 39-ik honvéd-hadosztálynak „Előre!” hadosztály a neve. Volt parancsnoka, Hadfy altábornagy a múlt év őszén magasabb parancsnokságot kapott és megvált a hadosztálytól, melynek új parancsnoka most gyarmatai Dani Balázs vezérőrnagy. A hadosztály azonban most részben oláh harcztéren új parancsnoka alatt is hű maradt jelszavához, az „Előre!” hez és áttörhetetlen sziklafalként tartja a legexponáltabb frontot.

Az ezrednek első áldozata a világháboruban az orosz harcztéren gránátlovástól hősi halált halt Hill Ferencz ezredes volt, kit azután parancsnokságban Mestiz János ezredes követett, ki orosz harcztéren másfél évig ugyszólván részt vett az ezred minden diadalmas ütközetében. Jelenleg Juhász László alezredes vezeti a régi dicsőséges szellemben az ezredet.

Mulasztanánk, ha ez alkalommal a szinte páratlan önteláldozással küzdő 39-ik „Előre” hadosztály többi ezredeiről is meg nem emlékeznénk, így a híres 9-ik kassai, Abauj-Torna vármegyei honvédekről, kiknek méltó testvérezede a Borsod és Heves vármegyei fiukból álló 10-es miskolci honvédezred. De hasonló vitézséggel és eredménnyel harcolt a Bereg, Ung és Zemplén vármegyék fiaiból álló 11-es munkácsi honvédgyalogezred is.

A 16-ik besztercebányai honvédezrednek jelenleg Gömör, Nógrád és Zólyom vármegyei fiai adják a vitéz legénységet, azoknak az unokái, kik az 1848/49-iki szabadságharcban a 9-es vörössipkás és nógrádi meg zólyomi halálfejes légióban szolgálták a hazát. A nevezett

gyalogezred 1886-ban alakult az 51., 52. és 53. honvédgyalogzászlóaljból és békeidőben az első zászlóalj Besztercebányán, a második Balassagyarmaton, a harmadik gömörmegyei Jolsván állomásozott.

A kassai 39-ik honvéd gyaloghadosztály, a melyhez a besztercebányai 16-os honvédek is tartoznak, a háború első huszonkét hónapjában az orosz harcztéren küzdött s mindenütt dicsőséget hozott az egész hadseregére.

A vitéz hadosztály mindjárt az orosz hadüzenet után, augusztus 25-én, Belzeczől északra átlépte az orosz határt s már a következő napon, Tarnavátka községnél, Tarnovtól északra átesett a tüzkereztségen. Az első nap súlyos vesztesége ellenére a hadosztály tovább folytatta előnyomulását s szakadatlan, éjjel-nappal tartó, heves harcok után szeptember hó 1-én Komarovnál az oroszokat teljesen visszaverte. A magyar honvédek már első harcukban kimutatták kiváló képességeiket úgy a vezetés, mint a csapatok harczratermettsége tekintetében. A VI. hadtest kötelékébe tartozó 3. hadosztály között a 39. hadosztály az első helyre küzdötte fel magát, úgy, hogy a hadseregpáncsnok és a hadtestparancsnok dicséretén kívül az egész hadtest részére kiadott egy darab arany vitézségi érmet is kiérdemelte.

A Tomaszovnál lezajlott események következtében a hadosztály visszavonulását is elrendelték. A hadosztálynak arcvonalával párhuzamosan kellett a visszavonulást megkezdnie és ennek ellenére sikerült azt minden ellenséges behatás nélkül végrehajtania. A további visszavonulás alatt rengeteg nehézséggel kellett megküzdenie. Derék katonáink néha 36 órát is meneteltek egyfolytában. Némiképp megítélhetjük a hadosztály teljesítményét, ha figyelembe vesszük, hogy szeptember 12-én még Ravaruskától délre Magierov mellett heves orosz támadásokat utasított vissza és 15 nappal később már Neusandec közelében volt, tehát e rövid idő alatt körülbelül 260—270 km.-nyi utat tett meg.

1914. október havában már a San folyó mentén lépett a hadosztály harcába, hol a Rudnik—Ruda-vonalban, később pedig Nisko környéken vívott véres és nehéz harcokat. Amikor az általános helyzetre való tekintettel a Sanmenti állásokat feladtuk, a hadosztály folytonos utócsatározások között vonult vissza Krakóig, hol attól északkeletre Masikov—Goszcza vonalban lépett harcába — most másodízben orosz területen — az ellenséggel.

A 39-ik hadosztály egyik legfényesebb haditette a limanovai ütközet eldöntése volt. — A hadosztály egyik dandára már december 9-én és 10-én harczbalépett a lovashadosztály megerősítésére, míg a másik dandár csak 10-ikén érkezett meg Krakó felől. — Ezt a dandárt a hadvezetőség az ellenség balszárnyának megkerülésére és átkarolására alkalmazta. —

A megkerülő mozdulat a 929 méter magas és erdővel borított Gichon-magaslaton át észrevétlenül sikerült úgy, hogy a Gichon-magaslaton álló ellenséges balszárnyat teljes mértékben meglepték. A sötétség beálltával a támadás tovább folytatódott és 12-ikén reggel nemcsak a Gichon-magaslat volt a hadosztály birtokában, hanem a Loscsina pataktól délre az ellenség teljesen visszavonult. A tulajdonképeni limanovai csatát döntötték el javunkra a honvédek és a megvert ellenséget egész Rzuhovaig, Tarnovtól délnyugatra üldözték. — Karácsony táján már Oipinyénél, Tarnovtól délkeletre találjuk a hadosztályt, mely térden felül érő sárban végrehajtott, szakadatlan fáradságos menetelés után erősen szorongatott harczesoportoknak sietett segítségére és az orosz tulerő karácsonyi támadását feltartóztatta. — Mégis a délszárnyon csatlakozó hadosztály visszaszorítása következtében a hadosztályt is visszarendelték és folytonos utóvédharcok között a Straszkovka—Luznai állásokat foglalta el, majd a Biala állásba vonult vissza, hol állandó csatározások közt a gorliczei nagy áttörésig meg is maradt.

A májusi offenzívában a honvédhadosztály és a cs. és kir. hadosztályból alakított hadtest Mackensen tábornagy parancsnoksága alatt vett részt. Május 2-ikén Gorliczénél 4 km. széles arcvonalban törte át az oroszok vonalát.

Hogy micsoda emberteletti munkát végzett a véres harcok folyamán a 39-ik „Előre!” hadosztály, erről átadjuk itt a szót a 16-os gömör-nógrádi honvédek dicsőséges tettei egyik szemtanújának:

A gorliczei világhírű csata meghalad minden emberi kezeletet, azt jellemezni is csak úgy lehet, mint a legilletékesebb helyről, a porosz nagyvezérkar több tagjának ajkairól elhangzott: „Die sind Übermenschen! Die sind Heiden! Nicht! Ungarische Honvéds!” — A Gorlicze és Statoska közötti szakaszon, amely alig 4—5 km., dühöng az orosz orkan négy hadtesttel, dobpergészerű ágyutűzzel árasztva el állásban levő ezredeinket, Miklós nagyherceg tizennégyes zárt sorokban akar seregével előtörni. Nem jó helyen, mert ott „Übermensch”-ek állanak, akik 40000 nehéz gránát- és schrapnellövés rettentő tűzébe órák hosszat birkóznak a betört oroszokkal s vad kézitusában, 14—16 sorban rohanó ellenséges gyalogsággal omlanak össze egy irtózatos forgatagba s ellenséges holttestek garmadáin ujjongó lelkesedéssel a Himnuszt éneklék, hirdelve a magyar honvédség fegyvereinek dicsőségét az Északi tenger-től messze le Bagdadig.

A 16-ik honvédezred a 39-ik Előre-hadosztály zömével Brest Litovsk bevételeig, mint az áttörés ékének a hegye nyomult előre a Mackensen hadsereg diadalutjain. Kisebb-nagyobb üldöző harcok után május 15-én Jaroslau bevételenél működik közre. Itt érte az a kitüntetés, hogy II. Vilmos német császár a legvéresebb kezitusa színhelyén személyesen fejezte ki Hadty altábornagynak legfelsőbb elismerését és dicséretét a hadosztály kiváló és eredményteljes működéséért. A hadosztály további előnyomulása közepett kieroszakolja Rodymnotól keletre a San átkelést, elfoglalja a Kalnikov melletti ellenséges állásokat, hol mint az egész hadsereg legkeletebbre előretolt része az oroszoknak Przemysl kitűrtése érdekében végrehajtott tulerős és heves ellentámadásait kellett feltartóztatnia. Junius 19-én, majdnem ugyanazon a helyen, ahol nyolcz hónappal azelőtt a lebergi csatában harczolt, vívta meg a hadtest a dicsőséges horodysko-i csatát, melylyel az oroszoknak Lemberg védelmére gondosan előkészített külső védelmi vonalát áttörte. A horodysko-i csatában fényes bizonyítékát adták a hadosztály alparancsnokai tevékenységüknek, mert míg a támadás keresztülvitele az északon levő hadosztálynak lett volna elsősorban tel-

adata, addig a hadosztály jobbszárnyán működő dandárparancsnok és a néhány nappal azelőtt beosztott ezredparancsnok a pillanatnyi előnyt felhasználva, a déli szárnyon értek el eredményeket és ezáltal a várszerűen megerősített Horodyska hegy bevételeit megkönnyítették. A hadosztály e fényes tettehez még aznap este érkezett meg Mackensen tábornagy dicséző elismerése, két nappal utóbb pedig ő Felsőge legfelsőbb elismerése.

A hadosztály nehéz, de dicsőségteljes harcok között vonul tovább; junius 29-én immár negyedszer lépi át az orosz határt, részt vesz az ostrovi véres harcokban és augusztus 16-án már a Brest Litovskot védő orosz csapatokkal áll szemben. Szakadatlan előredolgozás után augusztus 25-én este, vállalva a hadosztály csapataival, áttöri a külső erődvonalat (Kobylany) és a következő nap reggelén, tehát éppen a hadosztály tüzkerezsztésének évfordulóján, a kassai honvédegyezred 1. és a besztercebányai 16-ik honvédezred 3-ik zászlóalja átkel a Búg égi hídján és bevonul a Brest Litovsk várába.

A gorliczei áttörés napjától Brest Litovsk bevételeig a hadosztály egymaga 39 útközvetben vett részt és a csapatok által ejtett foglyok száma 112 tiszt, 36 840 főnyi legénység, 8 ágyu, 85 géppuska és sok más hadizsákmány. Ugyanezen a napon válik ki a hadtest Mackensen tábornagy kötelékéből és az ez alkalommal kiadott bucsuparancsban az áttörés kiváló végrehajtója meleg szavakban köszöni meg a hadtest kiváló teljesítményeit.

Hogy a magyar honvédek mily eredményeket értek el a legkülömbözőbb harcztereken, Galicziában, Lengyelországban, a Kárpátokban, Tirolban, a doberdói fensíkon, Szerbiában és Oláhországban, azt összefoglalóan csak utólag lehet majd méltón ecsetelni. A jelen cikknek nincs más célja, mint hogy kevés szóval összefoglalja egy olyan magyar csapattestnek a sikereit, amelyet több ízben volt alkalma összes hűséges szövetségeseinknek megcsodálni, hogy így a laikus is megítélhesse azokat az óriási küzdelmeket és megerőltetéseket, amelyek szükségesek voltak, hogy a hatalmas orosz birodalom hadseregét, melytől az ántánt a győzelmet remélte, legyőzhessük, saját területére visszazorithassuk és végleg megállithassuk.

A 16-ik honvéd és népfőlkölözred elesett hőseinek emléke örökké fog élni az utódok lelkében s áldás lengi körül a messze távolban porladó tetemeiket. A bérczes Gömörvármegye dicső fiainak neve arany betűkkel lesz véve a történelem lapjaira.

A magyar honvédhadsereg, a mely dicsőséges multra tekint vissza és az utódok, akik most folytonosan mennek harczba, semmibe sem gyöngébbek a vitéz elődöknél. A magyar fegyver ma is éles, a magyar honvédség és népfőlkölöz ma is erős és rettenthetetlen.

Világháboru.

A háboru legujabban olyan kis adagokban tűnik a szembe, hogy némely napokon csaknem ujjabb hírek nélkül vagyunk. A hosszú hasábos jelentések néha egy távirati úrlapon is eltérnek. Ennek okát minden valószínűség szerint a kemény időjárásban találjuk és így elmondhatjuk róla, hogy most a háboru befagyott. A keleti fronton olyan hó van és olyan hidegek uralkodnak, hogy nagy dolog egy ágyut elmozdítani a helyéről.

De azért még sem szünetel a harcz. A szembenálló seregek, a mennyire tehetik, nekimennek egymásnak. Nem is

lehet egészen biztosan megállapítani, hogy az orosz román fronton melyik a támadó fél? mert ők is meg-megpróbálnak bennünket visszaszorítani, mi is megpróbálunk előre haladni, ha mindjárt lépésről-lépésre sikerül is. Legujabban a moldvai frontnak a Trotusu, és Putna völgyei közti részén próbálkoztak az oroszok is, meg a mi seregeink is, mert ott van a romániai harcok forgópontja; ha ott előnyomulhatunk, az északibb részeket és Bukovinát az oroszoknak ki kell üríteniök.

Galacztot is erősen tartják az oroszok, dacára ágyuink pusztító tűzének, mert azt remélik: hátha ott megfordul a harczki kőzka és nem kell kivonulniok Moldvából Bessarabiába? Ezalatt pedig készülnek és üritgetik a hátsó részeket. A román kormány és a királyi család elköltözött Oroszországba s elhúrozolták a román fiatalságot is az oroszok, hogy legyen elég ágyutöltelékük.

Az északibb részeken sem szünetelnek egészen a harcok. Mesticanesti táján a bukovinai határon erősen támad az ellenség és egy-két előállításunkat fel is adtuk e miatt, de a főállásokat erősen tartjuk. Galicziában a Zlota-Lipánál török csapatok verték vissza az orosz támadásokat, mint a Szeret torkolatánál is.

Legérdekesebbek a Riga körüli harcok. Ott az Aa folyó két oldalán a német csapatok visszafoglalták az oroszoktól állásaikat és igen sok orosz belepusztult a Tirul mocsarakba, még pedig úgy látszik a java seregekből. Szibériai ezredek szenvedtek legnagyobb veszteséget. A harcok folytatódtak s a németek ujjabb támadással százakra menő foglyokat ejtettek.

A macedóniai fronton a Struma és Cserna mellett az ellenség kisebb támadásokkal próbálkozik, de nem ér el eredményt. Legujabb jelentések szerint megszakadt az összeköttetés az albániai olasz seregek és a macedóniai entente csapatok között. Görögországban újra csend van, most egy kissé ismét enyvedtek az entente nyomásának.

Az olasz front karszti részén, Görz táján voltak kisebb, főleg tűzérési harcok.

A francia angol front többi részén kisebb, de meglehetősen heves harcok folytak. Így Verdun előtt a németek váratlanul elfoglalták a francia állásokat a 304-es magaslaton. A francziák természetesen mindent elkövetnek, hogy visszafoglalhassák az elveszett árkokat, de a német csapatok többszörös támadásokat keményen visszavertek. Más helyen is voltak harcok, így az Ancre és a Somme között erős tűzérési tűz folyt mindkét részről, voltak harcok Armentieres körül, Rheims táján és Elzászban is.

A török harcztereken, főleg Mezopo-

SERTÉSEKET MINDEN MENNYISÉGBEN VÁSÁROL,

ajánlatot levélben vagy táviratilag kér Rimaszombati Konzervgyár R.-T. Rimaszombat.

támiában ujultak ki a harcok, ott az angolok többször nagy erővel támadtak és egy kevés teret is nyertek, de nagy áldozat árán: 2000 angol holttest maradt a harcmezőn. A kaukázusi vidéken csak kisebb összeütközések és rajtaütések voltak.

A tengeren igen hatásosan működik a német hajóhad. Könnyű hajói ellátogatnak néha az angol partokig; tengeralattjárói pedig igen sok angol és más ellenséges hajót pusztítanak el vagy ellenséges szolgálatban álló semleges hajókat is. Eddig összesen 4 millió tonnán felül pusztult már el ellenséges hajó s ebből 3 millió tonnán felül angol hajó volt. Naponként átlag 10000 tonnánál több ellenséges hajót pusztítanak el a németek s az ellenség kétségbeesve gondol arra: mi lesz még, ha a német tengeri erő nagyobb arányban kifejti tevékenységét? Megbénul az angol tengeri kereskedelem is. — Most az angolok a dán partoktól a hollandi partokig aknákkal zárják el a tengert a németek ellen. A németek és a mi monarchiánk bejelentették a korlátlan tengeralattjáró háborút, amelylyel Angliát, Francia- és Olaszországot elzárják a forgalomtól, hogy így az ellenséget békére kényszerítsék.

Az amerikai békemozgalom tovább folyik s ébren tartja a béke ügyét.

Abonyi Pál halálára.

Fenkölt nemes lélek száll azon az úton, mely a menybe vezet, Megtört, fáradt testet k sér pihenőre, néma gyülekezett. Búsán szól az ének, kongnak a harangok, Szívünket facsarják fel-felsíró hangok. Köny esillog szemünkben, Mert akít elveszténk, akít kikísértünk, — Most, hogy a másvilág kapujához értünk — Feltámad lelkünkben.

Régen... nagyon régen... közel hetven éve... nagy napok [idején] Derűs gyermekarczal, de kemény férfiként állt már ott a Vörös sapkájának rettegett színével, [helyén], Lángoló keblének dobogó szívével, Vezette csapatát, Halát osztó kardjuk nem állta az ellen, Oroszlánként küzdve nagy túlerő ellen. Nyerték a sok csatát.

Elült vihar után, dúló csaták múltán, hős kardját letette, De felvette keze, hazáját munkálni, a tollat helyette Szorgos munkájának nem volt laukadása, Napestig dolgozott, hogy virulni lássa Szeretett Nemzetét. Majd szűkebb Hazája, szülő vármegyéje Tárta ki karjait szeretőn Feléje. S karolta gyermekét.

Száll, repül az idő, a tavaszra nyár jó, ősz váltja a nyarat, Sok hosszú esztendő, mélyebb nyomok nélkül Felette sem Gyermekből ifjút fejlesztett az élet, [haladt], S im az erős férfi újra gyermekké lett Saját fénye árnyán. Mennél jobban halad az idő előre, Annál messzebb pillant az elmúlt időre Emlékei szárnyán.

Ujra gyermekké lett... s íme a szép napok ismét visszatérnek Ujra harsan a kürt s ismét hadba mennek szép magyar Vitézek Vörös sapkájuknál fehér rózsá virul, Az öreg szív dobban, a sápadt arc pirul, Hogy esendül az ének, Majd a jó híreket izgatóttan várja S büszkeség tölti el, hogy ma sínesen pánya A magyar honvédnek.

Nem engedte a sors, hogy végső győzelmünk dicsőségét lássa Hazáért s Nemzetért dobogó szívének, megszűnt dobogása, Fáradt testét a föld immár visszakéri, Hálás vármegyéje tős fiát kíséri Csendes pihenőre. Halhatatlan lelke a mint az égbe szállt, A meny kapujából még egyszer lekiált: Magyarok! Előre! Dr. Mihalik Dezső.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. Farkas Zoltán kerületünk országgyűlési képviselője folyó hó 2-án városunkba érkezett rövid tartózkodásra. Krompecher Szilárd állategészségügyi kerületi főfelügyelő e héten városunkban időzött hivatalos ügyek intézése céljából.

Házasság. Andrassy Géza gróf és felesége, született Kaunitz Eleonóra grófnő fia: Andrassy Manó gróf cs. és kir. kamarás, főrendiházi tag, az 5. számú honvédhuszárezred hadnagya február hó 2-án délelőtt fél 11 órakor vezette oltárhoz Bécsben a hercegrészeki palota kápolnájában Cholowievska-Myszka Mária grófnőt, Cholowievska-Myszka Ede gróf tőszertartásmester és felesége született Bobrowska Helén grófnő leányát. Az esketési szertartást Piffel bibornok hercegrészek végezte. A vőlegény tanúi Andrassy Gyula és Karátsonyi Jenő grófok, a menyasszony tanúi pedig Lanckovonszki Károly és Tarnowski Ádám grófok voltak. Vőtélyek: Andrassy Mihály és Slemiluski Szaniszló grófok, nyoszolyóleányok: Odescalchi Lili hercegnő és Siemienska Zsófia grófnő. Jelen voltak többek között: Hohenlohe Konstantin, Lichtenstein János és Odescalchi Géza hercegek, Goluchovszki Agenor, Berchtold Lipót, Czernin Ottokár grófok s a Széchenyi, Tarnowski, Siemienski grófi családok több tagjai. A háborúra és az udvari gyászra való tekintettel minden díszes külsőség nélkül megtartott esküvő után a legszűkebb családi körben nászlakoma volt a Sacher szálló különtermében.

Számvevőségi előléptetések. A helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnél Somossy Lipót pénzügyi számtanácsos a VIII. fizetési osztály II. fokozatába, Volkó Viktor és Dapsy Rezső pénzügyi számvizsgálók a IX. fiz. osztály I. fokozatába, Fethő Lajos pénzügyi számvizsgáló pedig a IX. fiz. osztály II. fokozatába előlépett.

Adóhivatali előléptetés. Turek Géza m. kir. adóhivatali főellenőr a VIII. fiz. osztály II. fokozatába előlépett.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Fillingner János pénzügyi biztos-helyettesét az itteni pénzügyőrséghez biztossá nevezte ki.

Az országos közéletmezési tanács. Megalakult immár az országos közéletmezési tanács is, melyre nagy feladatok várnak s épen ezért a kiváló egyéniségeket állították az intézmény vezetőinek soraiba. A tanács tagjai közt foglal helyet a városunkbeli származású dr. Bernáth István volt orsz. képviselő, a magyar gazdaszövetség igazgatója is.

Hitközségi gyűlés. A helybeli izraelita hitközség mult vasárnap dr. Czimer Miksa ügyvéd elnöklésével közgyűlést tartott, melynek legfőbb tárgya a tisztujítás és a költségvetés megállapítása lett volna. Azonban ezen kitűzött ügyek nem nyertek elintézés s újabb közgyűlés tárgysorozatába lesznek felvéve, mikor is a kanddáló bizottság a tisztujításra vonatkozó előterjesztést megteszi a közgyűlésnek. Ugyanezen bizottság felülvizsgálja a költségvetési tervezet és számadásokat s az erre vonatkozó jelentést a közgyűlés elé terjeszti.

Szabadságon. Baráth Károly kitüntetett evang. táborigazgató mult héten a bukovinai frontról szabadságra hazaérkezett. Ugyancsak e héten jött haza az olasz frontról Komlóssy Géza tart. hadnagya, Komlóssy István anyakönyvezető fivére.

Tanügyi kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Gazdik Gyuláné szélelyi közs. isk. tanítónőt a gömörpéterfalvai, Thomas Sándor okl. tanítót a csetneki áll. elemi iskolához állami tanítókká kinevezte. Fedák István keczerpálvágási áll. el. isk. tanítót a sajjóházai áll. el. iskolához áthelyezte.

A „Tolnai Világlap” mult heti számában a fényképtelvételek között látjuk dr. Lichtschein Adolf kir. tan., vármegyei tb. főorvos és vasuti orvosi tanácsadó kitűnően sikerült képét, melyet közéletünk tiszteletreméltó tagja 50 éves orvosi működésének jubileuma alkalmából közölt a közkezen forgó képes hetilap.

Muzeumegyleti gyűlés. A gömörmegeyi muzeum egyesület választmánya folyó hó 3-án délután a városháza tanácstermében Bornemisza László nyug. főispán elnöklésével ülést tartott, melyen több folyó ügy nyert elintézés.

Eskü. Folyó hó 2-ikán a katonai baraképületek előtt a 80. gyalogezred százada a hivatalos katonai esküt letette. A tisztikar reggel 9 órakor Nechvatal János ezredessel élén az Erzsébet-téren gyülekezett, majd innen testületileg kivonultak a vásártérre a barakkokhoz, hol az eskütétel után a legénységhez az ezredes lelkes szép buzdító beszédet intézett.

Vaskereszt egy göméri hadnagynak. A német császár Gál Barnabásnak, a m. kir. 39 ig honvédtábori tarackezred hadnagyának, szerkesztőnk testvéröccsének a II-ik osztályu vaskeresztet adományozta. A fiatal hadnagy, aki másfél év előtt került ki a Ludovikából, 15 havi harcztéri szolgálata alatt a signum laudist, a 3. osztályu katonai érdemkeresztet s a német vaskeresztet érdemelte ki.

Katonai kinevezések. A király 1917. január hó 1-ei ranggal tart. egészségügyi hadnagyokká nevezett ki számos egészségügyi zászlóst. A 16-ik honvédgyalozezrednél: Wilhelm Sándort, Ponoczky Sándort, Demeter Gyulát, Neuwaldern Ernőt és Wimmer Pétert; továbbá Nádél Rezső, Pityé Farkas, Vulechta Fuchs László, Pasko Adolt, Tyczka Witold 80. gyalogezrednél; ugyancsak egészségügyi hadnagygyá lépett elő Gál Andor zászlós is. A 25. gyalogezrednél Deutsch Zsigmond, Halász László és Darányi Ede egészségügyi zászlósok léptek elő hadnagyokká.

Katonai kitüntetések. A hivatalos lapban e héten következő katonai kitüntetéseket olvastuk: A 25. gyalogezredbeli dr. Bányay Emil ezredorvos a hadiékítményes Ferencz József rend lovagkeresztjét kapta. Ezüst signum laudist kapott dr. Baar Győző 80. gyalogezredbeli tart. főorvos, és signum laudissal lett kitüntetve Gräser Ágost 80. gyalogezredbeli alvezredes és Clementisz Dusán 25. gyalogezredbeli tart. hadnagy; továbbá a megyékbeli származású Tóthy János I/5. honvédgyalozosztálynál beosztott 8. honvédhuszárezredbeli hadnagy. — A király megparancsolta, hogy a legfelsőbb dicséret elismerés újlag tudtul adassék Bondy Alfréd 80. gyalogezredbeli tart. főhadnagynak.

Harcztéri kitüntetés. Az északi harcztérről rövid szabadságra hazajött dr. Neogrady Emil, a cs. és kir. 25-ik gyalogezred I ső számú gépfegyverosztágnak parancsnoka, tartalékos hadnagy, Gömör Kishontvármegye tb. szolgabírája, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és hősiességének elismerésül az ezüst és bronz signum laudissal lett kitüntetve.

Előléptetés. Kohlmann Tamás az 5-ik cs. és kir. gyalogezred századosa, ki városunkban hosszú időt töltött s társas életünk ismert és kedvelt tagja volt s ki a háboru folyamán többször súlyosan megsebesült, most őrnagygyá lépett elő.

Halálozások. Városi és megyei közéletünknek egyik köztiszteletben állott alakja, városunk 48-as honvédekének utolsó tagja: Abonyi Pál nyug. várm. tisztii főügyész, 1848—49-iki honvédhadnagy folyó hó 1-én 90 éves korában elhunyt. A megyei közéletben hosszú időn át aktív szerepet vitt s 16 év előtt nyugalomba vonult. Nagy tudású, magas műveltségű s rokonszenves egyéniség volt, ki délczag magatartásával még néhány év előtt is szinte megczáfolni igyekezett magas korát s mindaddig, míg ereje fogyását nem érezte, a kaszinónak is rendes látogatója volt. Néhány év óta azonban teljesen visszavonulva élt, rohamosan léptek előtérbe az agykori gyöngeség tünetei, s folyó hó 1-én este felé esendően elszunnyadt örökre. — A tiszties férfit halála széles körben kelt őszinte részvétet. A városházára, miután az elhunyt évek hosszú sora óta választott tagja volt a városi képviselőtestületnek, kitűzték a gyászlobogót, valamint a kaszinóra is, melynek egyik legrégebb tagja és hosszú időn át választmányi tagja volt. Vele sirba szállott a nagy idők tanuinak utolsó tagja, ki az 1848—49-iki szabadságharcban élénk részt vett. Mostoha fia: Dapsy Béla családjával és rokonságával gyászolja az elhunytat, kinek hült tetemeit folyó hó 3-án nagy részvét mellett temették el. A vármegye nevében a ravatalra koszorút helyezett folyó hó 3-án dr. Fernet Gyula főjegyző vezetésével dr. Söldös Béla másodfőjegyző és Gál István aljegyzőből álló küldöttség.

Mult hó 30-án éjjel meghalt városunkban özv. Benyo Károlyné szül. Demeter Teréz 81 éves korában. — Folyó hó 1-én temették nagy részvét mellett.

Exhumálás. Gál Jenő honvédönkéntest, szerkesztőnk öccsét, aki az elmúlt évben a volhyniai harcokban hősiességgel küzdve elesett, családja exhumáltatta s hazaszállítva, Rozsnyón a családi sírboltjukban örök pihenésre helyezte el.

Arany János ünnepély. Koszorus költőnk Arany János születésének százéves fordulója alkalmából márczius hónapban a rimaszombati Polgári Olvasókör érdekes felolvasó estélyt fog tartani. Az estélyt előkészítő bizottság dr. *Angyal István*, *Komáromy Géza* és *Dorka László* már megkezdte az akciót az estély sikere érdekében.

A „hanvai remete“ új könyve. Matt fekete címlapon tompa ezüst betűk: „Egy ág rezedája felejthetetlen jó öreg királyunk koporsójára“ oly frappánsul hatnak, mint magának a címnek egyszerűsége, természetes bájosága. *Hanva* Zoltán a közéletnek és a magyar társadalomnak régi és mindég egészséges nézőpontból álló szemléltetője, a magyar lelkének melegével, a nemes vérenek patinájával és az egyszerű tollának finomságával egy ág rezedát tesz le jó öreg királyunk koporsójára s a szerény rezedággal mellett elnéz a magyar társadalmi és különösen politikai élet láthatárán és sok újat lát, sok igazat mond és sokat megmond, amit másnak is látni kell, de amit csak egy tekintélyben öreg, de gondolatokban fiatalosan élénk személyiség mondhat meg. A rezedágot hosszú bevezetés és ajánlás előzi meg s ez dr. *Márky Sándor* kiváló történetíróhoz van adressálva. Az ajánlás s maga a rezedágot szoros és meleg összefüggésben van s mindkettőnek minden sora a nemes érzések s a tisztá gondolatok tanúsága. A hanvai remete tiszteletpéldányképpen küldi szét barátainak és ismerőseinek ezt a 33 oldalas, csinos kiállítású kis füzetet, amely méltó mozaik abban a szép műben, melyet *Hanva Zoltán* egy emberélet tapasztalataival megalkotott s merjük hinni, hogy nem a legutolsó mozaik!

A 16. honvédegyezred hősei irásában és képben. Az „Ország-Világ“ budapesti képes lap munkatársának: *Márkó Miklós* hirlapírónak a 16 ik besztercebányai honvéd és népfőlkelő gyalogezred 200 főre menő háborús létszámú tiszti karából mintegy ötvenegy képét sikerült összegyűjtenie. — Ezeket *Tichy Kálmán* rozsnyói festőművész, 16 os hadapród őrmester eredeti rajzával közli, mely azt a részletet ábrázolja a gorliczei csatából, amint a 3 ik számú jolsvai honvédegyezred Staszkova helységről állásukból kiveti az orosz hadsereg elite csapatját, a szibériai lövészeket. — Az „Ország-Világ“ február 4 én megjelenő 6 ik katonai számában közli. Az érdekeltek 70 filléres postabélyeg beküldése mellett, az „Ország-Világ“ kiadóhivatalában Budapest, V., Hold utca 7 ik szám alatt megkaphatják e számot. — Ugyancsak az „Ország-Világ“ 9 ik száma közölni fogja a gömörmegyei születésű törzs- és főtisztek, hadapródok mintegy negyven főből álló sorozatát, a 25 ik számú közös hadseregbeli gyalogezrednek történetében, melynek fele része gömöri fiukból áll.

A „Pro Transsylvania est“-re a mai naptól kezdve válthatók jegyek ifj. *Rábely Miklós* könyv- és papirkereskedésében. Ezt bocsátjuk előre, mert tudjuk, hogy ez érdeklő legjobban közönségünket, mely nagy várakozással és érdeklődéssel tekint a febr. 19-iki est elé. A jegyek ára 2 kor. 60 fillér s a páholyok kivételével, melyek már eltogytak, a helyárok az egész színházra nézve egységesen vannak megállapítva. A rendezőség még fukarkodik s nem bocsátja közre az est részletes programját, de a kiszivárgó intimítások arról győznek meg, hogy közönségünknek várakozása teljesen indokolt és méltó ahhoz a kerethez, melyben az est le fog folyni. — Annyit elárulhatunk, hogy a régi miniatűrök bájos sorozatát a *Máthé Jenő* által előadandó finom tónusu kísértő szöveg varázsolja elénk s hogy mindehhez egy tehetséges gömöri zeneszerző: *Mojzes Andor* játszik a zongorán meleg és érzéses kísérettel, *Máthé Jenő* ezenkívül egy magánszámában is szerepel. Az is nyílt titok, hogy két tőrge tempója, kaczagató *Gábor Andor* tréfa van a műsoron s hogy *Lengyel Iván*né játéka mind a kettőben a női szerepet. A térj az egyikben *Mesko Barna* lesz, a másikban pedig a rimaszombati műkedvelő színpadon jól ismert *Smál József*, aki egy Pulyi szerepben ad majd briliáns alakítást. — *Smál József* ezen kívül még egy kaczagató számban látjuk a színpadon, egy aktuális rimaszombati tréfában, melynek a szövegét *Mesko Barna* írja. De ez nem a teljes műsor, még

több magánszám is van a programmon. Ajánlatos lesz, ha közönségünk mielőbb gondoskodik jegyről. Az esttel kapcsolatban minden kívánságot szívesen teljesít a rendezőség, mely levélbeli megkeresésre rendelkezésre áll. — A levelek a vármegyeházára czimezendők.

Temetkező egyleti gyűlés. A polgári olvasókör védnöksége alatt álló temetkezési egylet választmánya ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a Polgári Olvasókörben ülést tart, melynek több fontos tárgya van, ezek között az 1916. évre vonatkozó számvizsgáló bizottsági jelentés, a pénzkezelői állás betöltése, a közgyűlés határidejének megállapítása stb.

Bevonulás. A honvédelmi miniszter értesítette az ország összes törvényhatóságát, hogy az 1899-ben született s a legutóbbi szemlén alkalmasnak talált, besorozott újonczok f. évi márczius 10 ikén kötelesek csapattesteikhez bevonulni.

Cserkész ünnepség. A jövő hónapban — márczius 3 án — lesz a helybeli cserkész csapat zászlóavató ünnepsége, amelyen egyúttal elbucsztatják a katonai szolgálatra bevonuló ifjúságot is. A program a következő: 1. Felvonulás. — 2. Szózat éneklése. — 3. Szontagh Pál. A cserkészmozgalom czélja. — Az űrsi verseny kitüntetései feltűzése. — 5. A zászló átadása, szalagok kötése, szögek bevérese. — 6. Felavató imádság. *Czinke István* ref. vallásánartól. — 7. A csapat fölesküszik. 8. *Horváth Zoltán*. Az avatás jelentőségéről. 9. *Hmnusz* éneklése. — 10. A hadbavonulók bucsuztatása. — 11. A csapat kivonulása. — Belépő díj 1 korona, részben hadi jótékonyczéllra.

A félév vége. A rimaszombati főgimnáziumban január 31-én tartották meg az osztályozó konferenciát s ezzel zárult az első félév. Február 1., 2. és 3 ik napjain félévi szünetet tartottak s ez alatt elküldték a félévi értesítőt a tanulók szülőinek. — A második félév február 5 én reggel kezdődik. Ugyancsak most végződött az első félév a polgári leányiskolában is.

Távozó katonaeorvos. A 80. gyalogezredhez beosztott dr. *Lengyel József* népfőlkelő főorvos, ki polgári életben jó hírű és kiválóan képzett budapesti fogorvos, *Freudenthalba* lett áthelyezve s folyó hó 3 án új állomáshelyére utazott. Városunkban a katonaság és részben a polgárság is nagy elszoréttal vette igénybe a kitűnő fogorvost, kinek távozását őszintén és méltán sajnáljuk, mert most városunkban egyáltalán nincs fogorvos s a mai rossz közlekedési viszonyok között nehéz eljutni a legközelebbi Miskolcra is; hát még Budapestre! A távozó főorvos, ki kiváló zenei tudása révén is ismert és kedvelt tagja volt társasköreinknek, legjobb kívánságaink kísérik. — Helyébe dr. *Köhler* népfőlkelő főorvos jött ide az ezredhez *Freudenthalból*. Ugyancsak át lett helyezve *Tiszolcz*ról is dr. *Progulsky* főorvos.

Jegykiosztás. Nagy volt a tolongás e hét három napján: hétfőn, kedden és szerdán a rendőrkapitányság épületében az új petroleum és a kávé jegyek kiszolgáltatása alkalmával. — Óraszámra ácsorogtak és tolongtak az emberek — férfiak, nők, gyerekek — egyik része türelmesen, másik türelmetlenül s bizony a rendőrkapitányi hivatalban *Szentmiklós*-y *László* alkaptány a rendelkezésére bocsátott egy női segítséggel valóságos emberfeletti erővel dolgozott, hogy minél előbb felszabaduljon a várakozó közönség. Így is ezen óriási munka mellett kevésnek bizonyult a három nap a jegyellátásra s a rendőrkapitányság figyelembe véve a nehéz körülményeket, nehéz feladatát elismerésre méltóan igyekezett megoldani s akik elmaradtak, azoknak előzékeny készséggel adták ki ezen időn túl is a jegyeket.

A jégpályáról. Allandóan keményebb tél uralkodik a korszolyasport híveinek öröme. A múlt héten naponként délelőtt délután nyitva volt a jégpálya s mindig számosan látogatták, vigan sikamlottak tova a korszolyák s az ifjúság jókedvű játékot űzött a hóval beszegett igazi téli kinézésű nagy jégtáblán.

Felmentett tisztek jelentkezése. A cs. és kir. hadügyminiszter kimondta, hogy mindazok a cs. és kir. tartalékos tisztek és havidijasok, továbbá hadapródjelöltek, tisztviselőjelöltek, akik felmentésük folytán a nemtényleges viszonyban vannak, folyó hónap 31-ikén

tiszti bemutatón szemlén jelentkezni kötelesek. A honvédelmi miniszter hasonló tartalmu rendeletet adott ki, amely a honvédségi állományu felmentett tartalékos tisztekre, havidijasokra stb. vonatkozik. A honvédség szemléje február 15-én lesz. A gömöri cs. és kir. tartalékos tisztek Losonczon, a hadapródjelöltek Besztercebányán jelentkeztek, a honvéd tisztek pedig Besztercebányára mennek majd szemlére.

Pénzintézeti közgyűlés. A Nyustyai Takarékpénztár Részvénytársaság 31-ik évi rendes közgyűlését márczius hó 3-ikán tartja Nyustyán. A 200000 korona alaptőkével bíró intézet tartaléktőkái mintegy 380000 koronát tesz ki.

Részjegyek kisorsolása. A nyustyai magyar színpártoló egyesület által január hó 28-án megejtett sorsolásnál alábbi színpártoló egyesületi jegyek lettek kihuzva és pedig: 135, 263, 112, 238, 91, 273, 166, 56, 256, 210, 35, 59, 115, 101, 108. A kihuzott részjegyek I-ső számú szelvényei az egyesületi pénztárnál febr. hóban beváltatnak.

Közgyűlés. A putnoki takarékpénztár r.-t. vármegyénk ezen előkelő 45 év óta fennálló pénzüzetete folyó hó 7-én tartja meg évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság részvényenkint 33 korona osztalék kifizetését javasolja. Az 1200000 korona alaptőkével bíró intézet tartalékalapja 735123 kor. 48 fillér s betéje 5322319 kor. 53 fill. A múlt évi tiszta nyereség 165707 kor. 96 f. s a tartaléktőkét 30000 koronával dotálják. Jótékonyczéllra az év folyamán kiadottakon kívül 1000 koronát fordítottak. Az igazgatóság élén gróf *Serényi Béla*, *Ervin Kálmán* elnökök, *Hönsch Ede* alelnök és *Gy. Farkas Gyula* vezérigazgató áll.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik szeretett nagynénénk: özv. *Benyó Károlyné* szül. *Demeter Terézia* elhunytá alkalmából részvétükkel felkeresni és a végtisztességén megjelenni szívesek voltak, ez uton fogadják hálás köszönetünket. Rimaszombat, 1917. február hó.

A gyászoló család nevében:

Demeter Mariska, *Csorba Piroška.*

A munkásbiztosítás reformja. Az 1907. évi munkásbiztosítási törvény reformja foglalkoztatja most a képviselőházat s a reform a kivételes háborús intézkedések keretében rövidesen tető alá kerül. A kereskedelmi miniszter a tagságra kötelező bérhatárt az eddigi 2400 koronáról 3600 koronáig és önkéntesen felemelhető 4800 koronáig akarja kiterjeszteni a rendelet szerint. Bizonyára magasabb lesz a járulékos is s emelni fogják a táppénzt. A munkásosztályra s a kereskedőkre és iparosokra nézve, valamint a humánus intézmény további prosperálása érdekében több újítást tervez a rendelet, melylyel annak idején bővebben foglalkozunk.

Imádkozzunk a békeért. Ilyen címen egy kis füzetke jelent meg id. *Rábely Miklós* Fia könyvnyomdájában *Szécsy István* kántortanító tollából, amelyben a háboru litániája, fohász a békeért s a magyarok Nagyszonyához irt hangulatos ének foglaltatik. A füzetke ára 20 fillér. — Kapható *Szécsy István* kántortanítónál Kiskikátoron. U. p. Domaháza (Borsodmegye).

Zárszámadás jóváhagyása. A m. kir. állami munkásbiztosítási hivatal a rozsnyói kerületi munkásbiztosító pénztár 1915. évi zárszámadását számszerűleg megvizsgálta és a kezelési hiányt 8385 korona 97 fillérben állapította meg.

Betörés. Vasárnapra virradó éjjel a *Józsa Áron* Deák Ferencz utcái szabó műhelyébe ismeretlen tettesek betörték s mintegy 60 méter ruhaszövetet elloptak. A nyomozás megindult.

E hét szerdáján nem volt előadás az Apolló mozgóképszínházban, azonban múlt szombaton és vasárnap az érdekes és változatos programmu előadások szép látogatottságnak örvendtek. — Most péntekre a „Halálos csók“-kal együtt ke-

rült bemutatásra a koronázási aktusról felvett szép film s szombaton és vasárnap a „Méltóságos rabasszony” sláger darab bemutatásával együtt a koronázás I. és II. részében gyönyörködött a közönség.

Mozi naptár.

Február 3. és 4. én: *A koronázás.* — *A méltóságos rabasszony.*
 Február hó 7. én: *Dr. Ránk széruma.* Mesés hatású Nordisk detektív dráma.
 Február hó 10. és 11. én: *Az elnémult harangok.* Rákossy Viktor gyönyörű regénye a filmen.
 Február 14. én: *Élő csomag.* Megrázó detektív ujdonság.
 Február 17. és 18. án: *Dolovai nábob leánya.* A legsikerültebb magyar filmek egyike.
 Február 19. én: „*Pro Transsylvania est.*” Rimaszombati műkedvelők jótékonycélu előadása.

Hírek a gömői közéletmezés és közellátás világából.

I. Háborus kihágások büntetései.

Rimaszombat r. t. város rendőrkapitánya január hó 4. én a következő marasztaló és jogerős ítéletet hozta: *Chaim-Lerb Schuster Bécs* 16 kg. árpagyöngy szállítása igazolvány nélkül utipodgyászbán — 20 korona pénzbüntetés és elkobzás.

A putnoki járásban dr. *Alitisz Aladár* tb. főszolgabíró, rendőri büntető bíró a következő ítéletet hozta: *Matkulcsik Mátyás* putnoki lakos, gyolcsos, mert a Pamutközpontnak felajánlott árut eladta — 60 napi elzárás és 2000 korona pénzbüntetés. (Felebbezett.) — *Katona Andrásné* hanvai lakos, mert liszttel kevert tejfelt árusított — 14 napi elzárás és 200 kor. pénzbüntetés. (Felebbezett.)

Nagyőrce r. t. város rendőrkapitánya a következő ügyekben ítelt: *Szuhay Zsigmond* nagyőrcei lakos, mert buzát vásárlási igazolvány nélkül eladott — 200 korona pénzbüntetés. — *Szmerék Jánosné* murányhosszuréti lakos mert 50 kg. buzát vásárlási igazolvány nélkül vásárolt — 80 kor. pénzbüntetés és elkobzás.

Rozsnyó r. t. város rendőrkapitánya a következő ügyekben ítelt: *Hlivák Mátyásné* árdrágítás — 10 napi elzárás és 100 kor. pénzbüntetés. (Felebbezett.) — *Kellner Mórné* tejhamisítás 200 kor. pénzbüntetés. (Felebbezett.) — *Seidl Ede* árdrágítás — 10 napi elzárás és 100 kor. pénzbüntetés. (Felebbezett.) — *Majkúth József* engedély nélküli őrlés — 200 kor. pénzbüntetés. (Felebbezett.) — *Bukovics Néti* gabona eltitkolás — 200 kor. pénzbüntetés. (Felebbezett.) *Petro Dániel* gabona eltitkolás — 200 korona pénzbüntetés. (Felebbezett.) — *Tóth József* gabona eltitkolás — 200 kor. pénzbüntetés. (Megnyugodott.) — *Ifj. Lemberger Jánosné* gabona eltitkolás — 30 napi elzárás és 300 kor. pénzbüntetés s 90 kg. rozs elkobzása. (Felebbezett.) *Suták Jánosné* gabona eltitkolás — 30 napi elzárás és 300 kor. pénzbüntetés s 146 kg. rozs elkobzása. (Felebbezett.) — *Szekfü Józsefné* engedély nélküli őrlés — 100 kor. pénzbüntetés. (Megnyugodott.) — *Breibart Henrikné* árdrágítás — 20 kor. pénzbüntetés. (Megnyugodott.) — *Kropják Andrásné* árdrágítás — 20 kor. pénzbüntetés. (Megnyugodott.)

A tornaljai járásban *Horváth Béla* h. szolgabíró, rendőri büntető bíró az elmúlt héten ezeket az ítéleteket hozta: *Blau Emilné* tornaljai lakos sőt maximális áron felül árusított s vevőket más cikkek vásárlására is kötelezte — 900 kor. pénzbüntetés. (Felebbezett.) — *Gajan Pálné* lökösi lakos tojást maximális áron felül árusított — 2 napi elzárás és 25 kor. pénzbüntetés. (Jogerős.)

A feledi járásban *Szentmiklóssy Zoltán* h. szolgabíró, rendőri büntető bíró ezeket az ítéleteket hozta: *Horváth Bálint* Alsóhangony maximális ár túllépése — 500 kor. pénzbüntetés. — *Endrész Ágoston* Alsóhangony maximális ár túllépése — 200 kor. pénzbüntetés. — *Horváth József* Bólyok maximális ár túllépése — 160 korona pénzbüntetés. Mind a három ítélet jogerős.

A nyustyai járásban *Fáy Barna* szolgabíró ezen a háborúval kapcsolatos kihágási ügyben ítélkezett: *Kiss Mihályné* Nyustya, malmának szabályellenes vezetése miatt — 35 kor. pénzbüntetés. (Jogerős.)

A februári cukorkontingens a vármegyére nézve 9 és fél waggonban nyert megállapítást s ezen mennyiséget a Cukorközpont a selypi cukorgyár r. t. nál utalta ki. Az alispán a napokban tett rendelkezést a cukor elosztása és szállítása ügyében. Ezen rendelkezés szerint Rimaszombat kap 80 mm.-t, Rozsnyó város kap 20 mm.-t, Dobsina város kap 40 mm.-t, Jolsva város kap 25 mm.-t és Nagyőrce város kap 15 mm.-t. A járárok részére a következő kiutalások történtek: a rozsnyói, nyustyai és feledi járás 150—150 mm., a tornaljai járás 110 mm., a putnoki járás 80 mm., a garami járás 80 mm., a ratkói járás 35 mm.

Só érkezett az elmúlt héten több főszolgabírói hivatal részére s újabb kiutalások folyamatban vannak.

Petróleum érkezett a múlt szerdán egy waggonban Rimaszombatba és egy waggonban Rozsnyóra. A rimaszombati petróleumból Rimaszombat város 21 mm.-t, a rimaszombati járás 70 mm.-t, a feledi járás 3 hordót kapott. A rozsnyói petróleumból Rozsnyó és Dobsina város szükségletén kívül 70 mm. lett a rozsnyói járás részére kiutalva.

A rekvirálás eredménye Gömörben 218 és fél waggon. Tehát jóval több, mint a multkori cikkünkben gondoltuk. A rekvirálás mindenütt be lett fejezve.

Rimaszombat város közönségének dobszó utján hozta tudomására a városi előljáróság, hogy a rekvirált lisztmennyiséget a rekviráló biztos által kiállított írásbeli értesítéssel együtt *foljó hó 5. én* a Weisz Károly-féle Erzsébet-téri üzletbe kell beszállítani, hol a liszt árát is kifizetik.

Szerkesztői üzenet.

B. Z. Rimabánya. Köszönjük és sajnáljuk, hogy későn lett kézbesítve levele s így a hír csak a mai számban jöhet. A jövőben legyen szíves kéziratát közvetlenül szerkesztőségünkhez beküldeni, mert nincs meg minden esetben az a primitív szívesség, melyet az ember joggal feltételezhet. Levelét későn, lapzárta után kaptuk csak kézhez.

Közgazdaság.

A tavaszbuza és a rekvirálási rendelet.

A szemes gabona rekvirálása tárgyában mult évi december hó 15.-én 19321. szám alatt kiadott alispáni rendeletnek a tavaszbuzára vonatkozó részét egyes gazdák, de a mint értesültünk egyes hatóságok is tévesen értelmezik.

A rendelet szerint: „tavaszbuzából senki sem tarthat vissza többet azon mennyiségnél, mint a mely mennyiség az illető fél összes őszi vetés területe 15%-ára magyar holdankint 85 kgr. vetőmagmennyiséggel számítva megfelel.

A vetéspótlás czímén ekként visszatartható tavaszbuzából azonban az a mennyiség, a mely vetés céljaira fel nem használtatott, mint terméskélesleg az illető fél által legkésőbb 1917. év május hó 15. ig a község előljárósága utján a Hadterményhez beszoigáltatandó.

Azt, hogy a termelő ezen kötelezettségének megfelel e, köteles az előljáróság szigoruan ellenőrizni.

Már most egyes gazdák, sőt a mint fentebb említettük, egyes hatóságok: polgármesterek, főszolgabírák, a rendeletet úgy értelmezik, hogy a gazda csak felülvetésre, fagy-, égér-, vagy más károk által sujtott vetések pótlására használhatja fel a tavaszbuza vetőmagját.

A rendelet kétségtelenül homályos, azonban nem így értelmezendő, hanem a mint illetékes helyen informálódtunk, *igenis új vetésre is fordíthatja tetszése szerint a gazda a rendelkezésére álló tavaszbuza magot.*

Ha a tavaszbuzát csakis felülvetésre lehetne felhasználni, az egy igen helytelen intézkedés volna, mert egyrészt a tavaszbuza, őszi buza felülvetésére nem alkalmas, mert sokkal később érik be, mint az őszi buza, másrészt pedig a tavaszbuza tisztán való vetésének eltiltása által ezen gabonaneműt vármegyénkben teljesen kizárnánk a termelésből, a mi pedig épen a mai viszonyok mellett igen nagy baj volna.

Kétségtelen, hogy a tavaszbuza termelése sok esetben rizikóval jár, — tavaszbuza, „tavaszbuza” — mondja a magyar közmondás is,

azonban vannak esetek, a midőn termesztése *igenis indokoltnak* mondható s ha korán tavaszodik és korán elvethető, szóval elegendő idő áll a vetéstől a beéredésig, a növény fejlődésére, a termés is megfelelő lesz, sőt sokszor felülmúlja az őszi buza termés eredményeit is. Vannak gazdaságok, a hol a tavaszbuzát nem csak *kényszerűségből*, hanem évről-évre *rendszeresen* termelik és pedig kellő sikerrel. Vannak továbbá gazdaságok vármegyénkben is, a melyek *igen értékes tavaszbuza* féleséggel rendelkeznek. Ugyan mit szólnának ezek a tavaszbuza termelés betiltásához.

Sőt tovább megyünk és nem lövünk túl a célon, ha azt mondjuk, hogy a tavaszbuza és az ugynevezett járóbuza egyenesen a *háboru gabonája*, mert azokkal a gabonafélékkel bevett terület nagyságát tetemesen emelhetjük.

Mikor a gazdaság nem rendelkezik elegendő igaerővel s mikor a vetés bele nyulik a késő őszi vagy a tél elejébe, milyen áldás az, ha van olyan gabonafajtánk, a mit későn ősszel s ha az időjárás megengedi, télen vagy igen kora tavasszal is elvethetünk. Ilyen a *járóbuza* s a *tavaszbuzának* egyes fajtái, mint pl. a *champaign* buza.

Tudunk több gazdaságot vármegyénkben, a hol az idén a tavaszbuzát már decemberben elvetették. Január első felében is volt olyan időszak, a mikor bátran lehetett volna tavaszbuzát vetni.

Azon gazdák, a kik a tavaszbuzának a téli időszakban való vetésével kísérleteztek, tanuszkodhatnak arról, hogy az ilyen vetés nagyobb huzamot ad, mint a mely csak tavasszal került a földbe.

A felsorolt indokok eléggé világosan tárják elénk annak szükségességét, hogy a rekvirálási rendelet helyesen értelmeztessék és óva intjük a hatóságot attól, hogy a gazdaközönség elé a tavaszbuza elvetésénél akadályokat gördítsenek, illetve a rendelet téves értelmezése folytán annak tisztán való vetésétől a gazdát eltiltsák.

A fontos közérdekű rendeleteket azonban úgy kellene megszerkeszteni, hogy azokat félreérteni vagy félremagyarázni ne lehessen, mert a homályos rendeletekből sok esetben helyrehozhatatlan károk származhatnak. De nem ártana az sem, ha a gazdasági vonatkozású rendeletek kiadása előtt meghallgatnák a gazdasági szakemberek véleményét is, mert elvégre nem mindegyik vármegyei referens rendelkezhet gazdasági ismeretekkel s akkor nem kerülhetnének ki olyan rendeletek a vármegyétől, mint a melyiket a jelen alkalommal szövéttünk.

Fodor Jenő.

Fenyőfa eladás. A besztercebányai erdőigazgatóság által tartott faárlejtésen, mint a „Vállalkozás”-ban olvassuk 2092,74 m³ fenyőhasznófát Dávid Károly és Fia dobozgyár r. t. 94,207 koronáért, 1313 darab fenyőfakarót, 257 fenyőléczet és 6169 fenyőrudat az Egyesült Faipar r. t. Besztercebánya 2023 koronáért, 2058,97 m³ fenyőhasznófát *Jellinek Bertalan* Rimaszombat, 1590 fenyőfakarót, 2160 fenyőléczet, 32655 fenyőrudat *Gescheit Hermann Putnok*, 2376 fenyőfakarót, 5050 fenyőléczet, 51000 fenyőrudat pedig a Rózsa M. cég Budapest vette meg 22981 koronáért.

Vetési szabadság. A „Külügy-Hadügy” írja: A mezőgazdasági munkák különböző ágaiban beállott munkaerőhiány arra készítette a hadvezetőséget, hogy katonai szolgálatban álló egyének részére, ha a szolgálat megengedi, a tavaszi mezőgazdasági munkálatok megkezdéséig vetési szabadságot engedélyezzen. A szabadságot szolgálati uton kell kérni, tartamát pedig — amennyire a szolgálat megengedi — a parancsnok határozza meg.

„A gazdasági egyesületek és a többtermelés” czim alatt Fodor Jenő, a gömörmegeyi gazdasági egyesület titkára cikket irt a „Köztelek” legutóbbi számában. A cikk erős gyakorlati érzéssel van megírva s a cikkíró széleskörű tudásáról tesz tanuságot. Igen érdekesen ír a következőkben: „Idővel elkerülhetetlen volna a megye területén a szükséghez mérten egy-két *vetőmagtisztító telepnek* a felállítása, mert a gazda sokszor nem rendelkezik olyan gépekkel, amelyek segítségével kifogástalan vetőmag állítható elő és a legtöbbszor

ideje sincs arra, hogy a szükséges tisztítási munkákat elvégezze. Egyesülem még 1915 évben megkezdte ily módon a bővebb termelő buzafajták elszaporítását 1915. év őszén 250 q ily n vetőmagot osztott szét továbbtermesztésre megyebeli közép és nagybirtokosok között. Áldozatot is hoztunk, mert akkor még kapacitálni kellett a gazdát, hogy nemesített buzát termeljen. Öt koronával járultunk hozzá métermázsánként a vetőmag beszerzéséhez és viseltük a szállítási költségeket s ennek ellenében kötelesek voltak a kiosztásban részesülő gazdák az utántermés felét 2 koronával a maximális áron felül továbbkiosztásra rendelkezésünkre bocsátani. Az utántermésből ilyenformán már tekintélyes mennyiséget adhattunk el vetőmagnak. A további akciónkat azonban megbénította azon sajnálatos körülmény, hogy tavaly, dacára korai előjegyzésünknek, már nem kaptunk eredeti nemesített magot. Megyénkbe ebből csupán 50 q jutott egy jónévű birtokra, persze nem a mi utunkon, hanem államtitkári protekcióval.

Előmunkálati engedély meghosszabbítása. A kereskedelemügyi miniszter Dobsina r. t. város közönségének a Máv. Dobsina állomásától kiágazólag István-Imrichtalu, Sztraczena, Dobsinai jégbarlang, Vernár, Szepesvéghely, Hernádfalu és Szepesapocza községek érintésével a cs. és kir. szab. Kassa—oderbergi vasut Poprad—Felka állomásáig vezetendő fővonalból és a most jelzett fővonalnak Pusztamező állomásától Garamfő községek érintésével a zolyombrezó—breznóbánya—tiszolci helyi érdekű vasut Vereskő állomásáig vezetendő szárnyvonalból álló helyi érdekű gőzmozdonyu vasutvonal 1907. évi február hó 1-én kiadatott s 1916. évi március hó 16-án megújított előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számított egy évre meghosszabbította.

Pótvásár. Rimaszombat r. t. városban a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium által engedélyezett pótvásár 1917. év február hó 7-én, szerdán fog megtartatni, melyre vérszentes helyekről mindentéle hasított körmű állat felhajtható.

Vásáráthelyezés. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy *Felsőbalogon* ez év február hó 3-ára eső országos vásár ez idén kivételesen február hó 12-én tartassék meg.

Pályázati hirdetmény

A Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület Áruosztálya Részvénytársaság egy :: ujjonnan rendszeresített ::

Ügyvezető titkári állásra pályázatot hirdet.

Évi fizetés: 4000 korona és 1000 korona lakbér, továbbá az évi tiszta nyereség 5%-a, a mely összeg azonban 1000 koronánál kevesebb nem lehet.

Csakis **kereskedelmi szakképzettséggel rendelkező** egyének pályázhatnak, akik főleg a vetőmag és műszaki üzleti ágakban kellő jártassággal bírnak. Olyan pályázók, akiknek gazdasági oklevelük is van, előnyben részesülnek.

Pályázati kérvények a kor, képesítés, vallás és az eddigi foglalkozás megjelölése mellett **1917. februárius hó 15-ig a Gömör-Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület Áruosztálya r. t. igazgatósága** címére Rimaszombat intézendők.

Széna eladás.

Egyházasbást községben **Szilágyi Sándor** birtokos elad circa 200 métermázsányi birkának vagy szarvasmarhának való elsőrendű erdei szénát. Venni lehet a kazalból ölenként is. — Ára megtudható a tulajdonosnál.

Hirdetmény.

A Rimaszécsi Takarékpénztár Részvénytársaság

igazgatósága közhirre teszi, hogy

1917. évi január hó 1-étől

az **állandó jellegű betétek** után **4 1/2 %** kamatot térít,
az **ideiglenes jellegű betétek** után **4 %** kamatot térít.

MEGHIVÓ.

A Nyústyai Takarékpénztár Részvénytárs.

XXXI. évi rendes közgyűlése

1917. évi március hó 3-án d. e. 1/2 12 órakor saját helyiségében fog megtartatni, melyre a t. ez. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1916. év üzleteredményéről.
 2. Mérleg jóváhagyása, felmentvény megadása és a nyereség felosztás iránti határozat hozatal.
 3. Hat kilépő igazgatósági és egy felügyelő-bizottsági tag választása.
 4. Indítványok.
- Kelt Nyustyán, 1917. február hó 1-én.

Az igazgatóság.

Vagyon				Mérleg-számla				Teher			
Folyó sz.	Vagyon	Főkönyvi lapszám	Összeg		Folyó sz.	Teher	Főkönyvi lapszám	Összeg			
			korona	fill.				korona	fill.		
1	Készpénzkészlet 1916. decz. 31.	213	36137	21	1	Alaptőke	148	200000	—		
2	Kötvénykölesön	236	851398	25	2	Tartaléktőke	151	100000	—		
3	Értékpapír-számla	225	917498	—	3	Külön tartalékalap	115	57207	—		
4	Idegen pénzüzeteknél elhelyezett tőkék	222	374846	92	4	Osztalék tartaléktőke	179	27000	—		
5	Beruházás	155	807	—	5	Nyugdíjalaptőke	210	55779	58		
6	Intézeti ház	254	10000	—	6	Értékpapír-tartaléktőke	125	139500	90		
7	Ügyvédi előleg	247	1000	—	7	Betételek	229	1540697	46		
					8	Osztalék-számla	199	191	60		
					9	Kölesön	227	33012	75		
					10	1916. évi nyereség	244	38298	09		
	Összesen		2191687	38		Összesen		2191687	38		

Tartozik				Nyereség és veszteség-számla				Követel			
Folyó sz.	Tartozik	Főkönyvi lapszám	Összeg		Folyó sz.	Követel	Főkönyvi lapszám	Összeg			
			korona	fill.				korona	fill.		
1	Kifizetett kamat	203	645	91	1	Kötvénykölesön utáni kamatszám-egyenleg	215	81561	58		
2	Tőkésített kamat	234	65033	59	2	Idegen pénzüzetektől osztalék (adómentes)	191	38828	12		
3	Nyugdíjalap-kamat	210	266	17	3	Idegen pénzüzetek 31 betét kamat	209	12634	72		
4	10%-os kamatadó	167	6326	84	4	Nyereség áthozat	244	3418	66		
5	Állami adó	194	4473	42	5	Házbérfelvételek	211	520	—		
6	Egyéb adók és illetékek	218	2388	64	6	Vegyves bevételek	246	1304	97		
7	Üzleti költségek	238	3276	17							
8	Tiszti fizetések	217	13320	—							
9	Leírás kétes követelésekre, leltár 10%	155	1589	—							
10	Kölesön-kamat	227	100	22							
11	Letét-díjak	227	160	—							
12	1916. évi nyereség	244	38298	09							
	Összesen		138268	05		Összesen		138268	05		

Kelt Nyustyán, 1916. évi december hó 31-én.

Takács János, pénztáros. **Knöpfler Károly**, igazg. elnök. **Glózer Jenő**, ügyvezető igazgató.
Dr. Bleier Leo, **Francisci Emil**, **Dr. Hruska János**, **Király András**, **Mispál Frigyes**,
Molitoris Zoltán, **Solecz Ádám** igazgatósági tagok.

Fentebbi mérleg, valamint a nyereség- és veszteség-számla általunk megvizsgáltatott; azokat az üzleti fő- és segédkönyvekkel mindenben egyezőnek és helyesnek találtuk — Kelt Nyustyán, 1917. február hó 1-én.

Birnstingel Aurél, **Purjesz Ignác**, **Szklenska Gusztáv**, **Thomka László**, **Zatykó János**,
felügyelő bizotts. elnök. felügyelő bizottsági tagok.

HUDE CZ ISTVÁN

9-10

KALYHÁS.

Lakik: Rimaszombat, Rákóczi-ut 24.

Ujságpapiros

(csomagoláshoz) kereskedők, mészárosok, hentesek részére jutányos áron kapható e lap kiadóhivatalában.

Gőzfürdő.

A helybeli gőzfürdő használata **január hó 19-étől** a következőleg állapított meg:

Szombat, vasárnap és hétfőn **urak részére.**

Kedden **hölygek részére.**

I. és II. oszt. **kádfürdők minden nap kaphatók.**

Fürdővezetőség.